

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

ВПЛИВ ЯКОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРЬСЬКОГО РІШЕННЯ НА ЕКОНОМІЧНУ САМОСТІЙНІСТЬ РЕГІОНУ

Сапич Н. М., канд. екон. наук, доц.

Сумський національний аграрний університет, Україна

На сьогодні залишається актуальним пошук шляхів поєднання інтересів окремих регіонів із загальнонаціональними і створення механізмів, які б забезпечили економічні основи цілісності країни, недопущення господарської замкнутості і відособленості. Будь-який регіон – це певна частина цілого. Діяльність окремого регіону пов'язана з іншими. Ця єдність і, водночас, залежність повною мірою проявляються у взаємовідносинах регіону з державою. Також різні економічні суб'єкти можуть ефективно здійснювати господарську діяльність на рівні свого регіону і приймати участь у міжрегіональній взаємодії.

Економічна самостійність регіону виражає ступінь забезпеченості його економічними (в першу чергу фінансовими) ресурсами для позитивного вирішення різних соціально-економічних питань регіонального рівня господарювання.

Регіональний тиск на прийняття центром певного рішення має велике значення для України, але не завжди є ефективним так як до 80% фінансових ресурсів концентрується саме центром.

Наприклад, у США та ФРН в парламентах існують комітети по асигнуваннях, у функцію яких входить підготовка проекту фінансування прийнятого рішення. Цей комітет може не повністю профінансувати рішення, або може відмовити в асигнуванні і заблокувати прийняття рішення. Тобто існує залежність політичного рішення від економічної раціональності держави. Наш парламент не може поки що похвалитися точним розрахунком у фінансовому забезпеченні прийнятих рішень, що призводить до невиконання найнеобхідніших рішень.

В цій ситуації важливим для господарюючого суб'єкта є забезпечити високі рівні якості і ефективності для своїх господарських рішень та подальшого їх фінансування. Особливе місце у системі показників, які дають можливість визначити доцільність прийнятого господарського рішення, посідає його якість.

Основними параметрами якості рішення є: повнота розв'язання поставленого завдання (можливість практичної реалізації рішення в запланованому обсязі); своєчасність рішення (правильний вибір моменту його прийняття й виконання); оптимальність рішення (вибір найкращого з усіх варіантів рішення за прийнятним критерієм з урахуванням наявних обмежень за часом, ресурсами, вимогами ринку тощо).

Показниками якості прийнятого господарського рішення є наступні: показник ентропії (кількісної невизначеності проблеми); якщо проблема формулюється тільки якісно, то цей показник наближається до нуля, якщо лише кількісно – він наближається до одиниці; ступінь ризику (ймовірність

появи випадку втрат (ймовірність реалізації ризику); розмір можливого збитку від нього); ймовірність реалізації рішення за показниками якості, витрат і терміну; коефіцієнт апроксимації (ступінь адекватності теоретичної моделі фактичним даним, на базі яких вона була розроблена).

Основними умовами забезпечення якості господарського рішення є такі: застосування наукових підходів; використання методів функціонально-вартісного аналізу, прогнозування, моделювання й економічного обґрунтування кожного рішення тощо; вивчення впливу економічних законів на ефективність реалізації господарського рішення; забезпечення особи або групи, що приймає рішення, якісною інформацією; структуризація проблеми та побудова дерева рішень; забезпечення багатоваріантності рішень; правова обґрунтованість рішення; розробка та функціонування системи відповідальності та мотивації; наявність механізму реалізації рішення.

Доцільність прийняття господарського рішення та можливості його подальшого фінансування полягає також у його ефективності. Під ефективністю господарського рішення розуміють ресурсну результативність, отриману в результаті розробки, прийняття та реалізації рішення на підприємстві. Кінцевим результатом виробничо-господарської діяльності підприємства за певний проміжок часу є чиста продукція, тобто новостворена вартість, а кінцевим фінансовим результатом комерційної діяльності – прибуток.

Ефективність виробництва можна класифікувати за окремими ознаками на такі види: за наслідками – економічна, соціальна і екологічна; за місцем отримання ефекту – локальна (госпрозрахункова) і народногосподарська; по мірі збільшення (повторення) – первинна (одноразовий ефект) і мультиплікаційна (багаторазово-повторювана); за метою визначення – абсолютна (характеризує загальну величину ефекту або в розрахунку на одиницю витрат чи ресурсів) і порівняльну (при виборі оптимального варіанту з декількох варіантів господарських або інших рішень). Всі разом узяті види ефективності формують загальну інтегральну ефективність діяльності підприємства.

Динаміка зміни ефективності господарських рішень залежить від цілої низки чинників, а саме: людський фактор; інформаційний фактор; організаційний фактор; матеріальний фактор (наявність необхідних ресурсів (природних, технологічних, інформаційних тощо), можливість вільного маніпулювання ними).

Основними вимогами до господарського рішення є: своєчасність прийняття, потреба у встановленні механізму реалізації, оптимальність, можливість реалізації, гнучкість, можливість верифікації та контролю виконання, оригінальність і змістовність.